

Quickscan

Flora- en fauna-inspectie

ten behoeve van te slopen gebouwen

Groote Woldweg 74, Oosterwolde

Opdrachtgever Fam. G.J. Mulder
Groote Woldweg 74
8097 RV Oosterwolde

Datum 28 september 2015

Status Definitief

Kerkstraat 52
6996 AJ DREMPT

tel. 06-11428182

geert.willink@lycos.com

INHOUD

1.	INLEIDING	3
	1.1 Aanleiding en doel	3
	1.2 Ligging en kenmerken plangebied	4
2.	NATUURWETGEVING	6
	2.1 Flora- en faunawet	6
	2.2 Natuurbeschermingswet 1998	6
	2.3 Ecologische Hoofdstructuur	7
3.	Methode	8
	3.1 Bronnenonderzoek	8
	3.2 Terreinbezoek	8
4.	RESULTATEN BESCHERMDE SOORTEN	9
	4.1 Planten	9
	4.2 Zoogdieren	9
	4.2.1 Vleermuizen	9
	4.2.2 Overige zoogdieren	10
	4.3 Vogels	10
	4.4 Reptielen	10
	4.5 Amfibieën	10
	4.6 Vissen	11
	4.7 Ongewervelden	11
5.	RESULTATEN BESCHERMDE GEBIEDEN	12
	5.1 Algemeen	12
	5.2 Natuurbeschermingswet 1998	12
	5.3 Ecologische Hoofdstructuur	12
6.	CONCLUSIES	14
	LITERATUUR	15
	BIJLAGE I: FLORA- EN FAUNAWET	16

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doel

De familie Mulder woont aan de Groote Woldweg 74 en 74A. Op het perceel aan de Groote Woldweg 74 staat een grote boerderij en een aantal oude schuren. Op het aangrenzende perceel aan de Groote Woldweg 74A staat een woning en een aantal kleine schuurtjes. De familie is in het kader van de Regeling Functieverandering voornemens de boerderij op het perceel aan de Groote Woldweg 74 te splitsen in twee woningen.

Op het terrein zal een aantal oude schuren worden gesloopt en er zal na splitsing behoefte zijn aan twee bijgebouwen; elk bij één van de woningen behorend. Ook op het perceel aan de Groote Woldweg 74A is er behoefte aan een nieuw bijgebouw. Om tot het voor de regeling benodigde sloopoppervlak te komen, wordt er ook aan de Groote Woldweg 78 een oude schuur gesloopt. In verband met de sloop van de oude schuren is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en -beleid noodzakelijk. Met deze toetsing moet duidelijk worden dat de sloop en ontwikkeling van nieuwe bijgebouwen gerealiseerd kan worden en dat er geen belemmeringen bestaan vanuit de natuurbescherming.

De eerste stap in deze toetsing is de quickscan flora en fauna. Dit is een eerste, beknopt onderzoek waarbij het doel is om te bepalen of de ingreep kan leiden tot overtredingen van de groene wet- en regelgeving. Er worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ingreep en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen. De familie Mulder heeft aan Geert Willink, bureau voor ecologisch onderzoek & advies, gevraagd om deze quickscan uit te voeren.

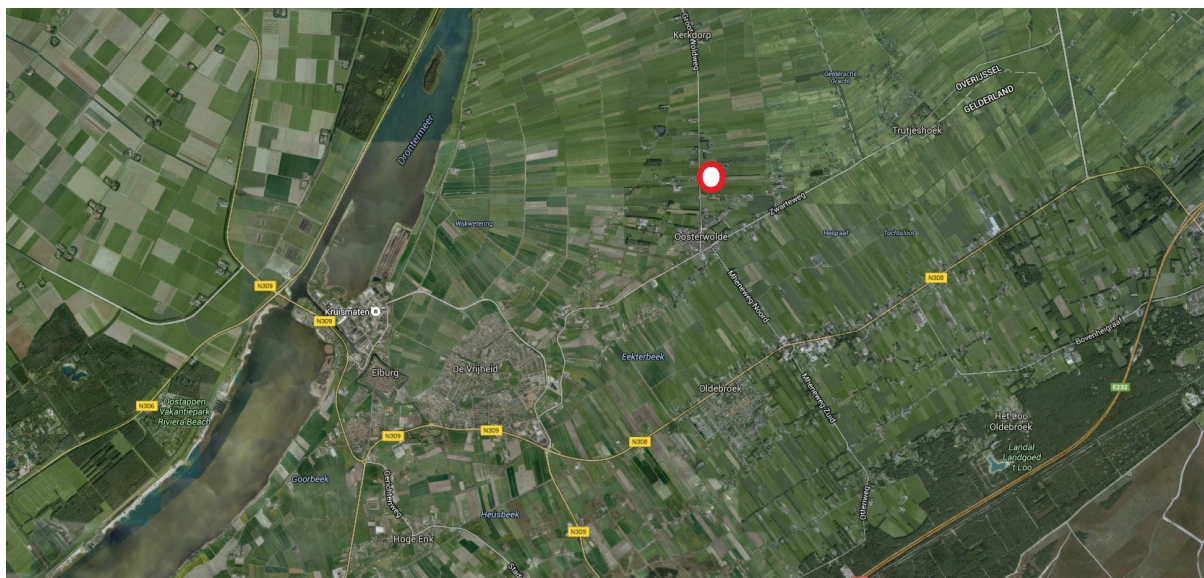
Het onderhavige rapport beschrijft de resultaten van de uitgevoerde quickscan van beschermde natuurwaarden op het betreffende perceel. De rapportage kan dienst doen als onderbouwing bij eventuele ontheffings- of vergunningaanvragen in het kader van de Ff-wet, NB-wet, EHS en/of bestemmingsplanwijziging.

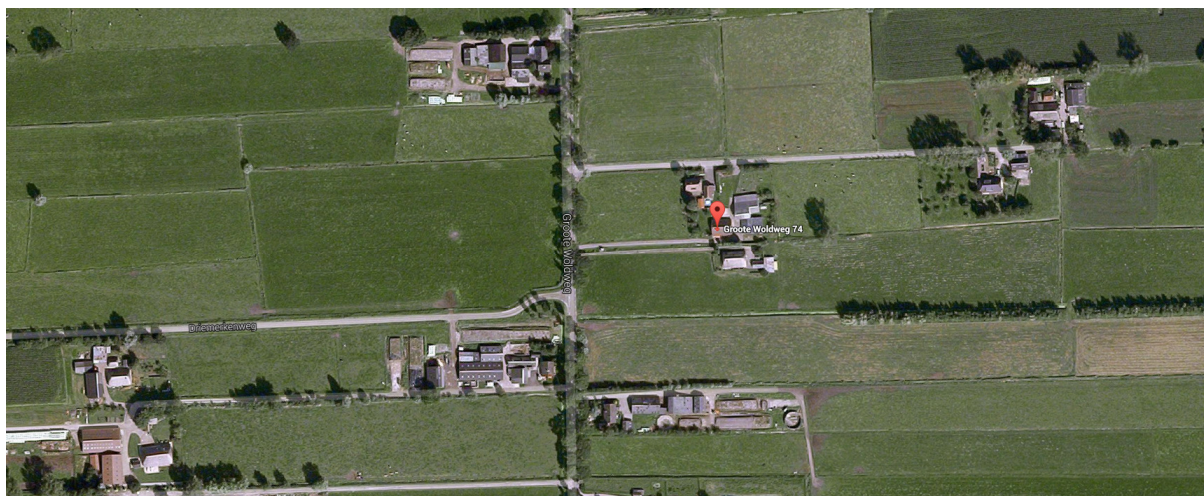
Figuur 1. De groene lijn geeft de bebouwing op nr. 74 aan, de blauwe lijn de bebouwing op nr. 74A, de oranje lijn de bebouwing op nr. 78. De te slopen bebouwing op de verschillende kavels is met een rood kruis aangegeven.

1.2 Ligging en kenmerken plangebied

Het plangebied ligt in het open landbouwgebied, globaal tussen het noordwestelijke deel van de Veluwe en het Drontermeer in Oosterwolde (gemeente Oldenbroek).

Figuur 2. Globale ligging van het plangebied in het landbouwgebied tussen de Veluwe en Drontermeer.

Figuur 3. Globale ligging van het plangebied ten noorden van Oosterwolde.

Figuur 4. Foto-impressie halverwege september 2015 van de te slopen agrarische gebouwen. De onderste twee foto's betreffen een schuurtje op het perceel van Groote Woldweg 78.

2 NATUURWETGEVING

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een gebiedsgericht (Natuurbeschermingswet) en een soortgericht spoor (Flora- en faunawet). Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet zijn de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving geïmplementeerd.

2.1 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving.

Onder bepaalde voorwaarden is een algemene vrijstelling van de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet van toepassing. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de planten- of diersoorten die voorkomen in het plangebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Vogels worden tijdens het broedseizoen beschermd door de Flora- en faunawet. Voor het aantasten van broedende vogels geldt een zware toets vergelijkbaar met tabel 3-soorten. Daarnaast zijn voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, havik, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw.

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de ontheffingsplicht en daarom is geen ontheffing nodig. Deze soorten zijn bij dit onderzoek grotendeels buiten beschouwing gelaten. Zie bijlage 1 voor een uitgebreide beschrijving en toelichting op de Flora- en faunawet.

De Flora- en faunawet is overal en altijd van toepassing bij ontwikkelingen.

2.2 Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 (kortweg Nb-wet 1998) heeft als doel het beschermen en instandhouden van bijzondere gebieden in Nederland. In de wet zijn vier categorieën beschermde gebieden te onderscheiden. De belangrijkste zijn de Natura 2000-gebieden (synoniemen: "Vogel- en Habitatrichtlijngebieden" en "Speciale Beschermingszones") en de beschermde natuurmonumenten. Per 1 oktober 2005 is uitvoering van de Nb-wet neergelegd bij de provincies; deze zijn sindsdien bevoegd gezag. Voor handelingen en projecten in én om de aangewezen gebieden moet bij de provincie vergunning worden aangevraagd. Voor de Natura 2000-gebieden wordt via een toetsingskader nagegaan wat de effecten van het desbetreffende project of handeling op het gebied zijn. Hierbij wordt mede getoetst aan de instandhoudingsdoelen van de gebieden en de op te stellen beheerplannen.

Projecten en handelingen, die negatieve effecten op Natura 2000-gebieden kunnen hebben en die niet nodig zijn voor of verband houden met het beheer, zijn verboden. Hiervoor kan door Gedeputeerde Staten vergunning worden verleend op grond van artikel 19d. Ook activiteiten buiten het Natura 2000-gebied kunnen vergunningplichtig zijn als er negatieve effecten door “externe werking” kunnen optreden.

De vergunning of goedkeuring kan pas worden afgegeven nadat een zogenaamde “habitattoets” het bevoegd gezag de zekerheid heeft gegeven dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en dat er geen verstoring van soorten optreedt (instandhoudingsdoelstelling).

2.3 Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De EHS is in provinciale structuurvisies uitgewerkt. Het ruimtelijke beleid voor de EHS is gericht op behoud en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden. Daarom geldt in de EHS het ‘nee, tenzij-regime’. Als een voorgenomen ingreep de nee, tenzij-toets met positief gevolg doorloopt kan de ingreep plaatsvinden. Eventuele nadelige effecten moeten worden gemitigeerd en de resterende schade moet worden gecompenseerd. Als een voorgenomen ingreep niet voldoet aan de voorwaarden uit het nee, tenzij-regime dan kan de ingreep niet plaatsvinden (zie ‘Spelregels EHS’, ministerie van LNV, 2007).

Een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS is niet toegestaan. Tenzij:

- er sprake is van redenen van groot openbaar belang,
- er geen alternatieven zijn,
- de resterende schade (na mitigatie) wordt gecompenseerd.

De wezenlijke kenmerken en waarden zijn of worden omschreven in het gebiedsplan Natuur en landschap Gelderland 2008. De wezenlijke kenmerken en waarden zijn de actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied. Het gaat daarbij om: de bij het gebied behorende natuurdoelen en -kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte en openheid, de landschapsstructuur en de belevingswaarde alsmede de samenhang met andere natuurgebieden. De natuurdoelen worden gespecificeerd als natuurdoeltype of beheertype.

3 METHODE

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van een analyse van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

3.1 Bronnenonderzoek

Voor het bronnenonderzoek is vooral gebruik gemaakt van landelijke, provinciale en indien beschikbaar regionale verspreidingsinformatie met betrekking tot planten, dagvlinders, libellen, amfibieën, reptielen, vissen, vogels en zoogdieren. Tevens zijn de website www.waarneming.nl en www.telmee.nl geraadpleegd. Een groot aantal vrijwilligers voeren op deze websites natuurwaarnemingen in. De sites worden gecontroleerd door een validatiecommissie. Soortwaarnemingen via deze bron zijn redelijk betrouwbaar, maar kunnen moeilijk geverifieerd worden. Wel kan het een beeld geven van mogelijke soorten in de regio. Waarnemingen zijn, in tegenstelling tot verspreidingsatlassen, vaak tot op de exacte locatie te herleiden.

De toetsing is een effectbepaling en -beoordeling op basis van de huidige aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren in het plangebied, de functie van het plangebied en de directe omgeving voor deze soorten en de voorgenomen ingreep.

3.2 Terreinbezoek

Op basis van een veldbezoek door de heer G. Willink op 11 september 2015 's middags is de geschiktheid van het plangebied voor de verwachte soorten/soortgroepen beoordeeld. De temperatuur bedroeg circa 18° C. en het was vrij zonnig weer. Tijdens het veldbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, wissels, nesten, hollen, uitwerpselen, haren, etc.). Op basis van terreinkenmerken en expert judgement is beoordeeld of het plangebied geschikt is voor de in de omgeving c.q. regio van het plangebied voorkomende beschermde soorten.

De heer G. Willink is door opleiding, werkervaring, zelfstudie en vrijwilligerswerk voor diverse PGO's (Particuliere Gegevensbeherende Organisaties) gekwalificeerd als 'ter zake kundig persoon' voor de door hem uitgevoerde werkzaamheden en beoordelingen. Hij heeft meer dan 25 jaar ervaring als ecoloog en heeft een groot aantal onderzoeken en adviezen uitgevoerd voor tal van opdrachtgevers. Tevens is hij werkzaam als senior consultant en docent bij een landelijk bekend opleidingsinstituut met als zwaartepunt de thema's: natuur- en landschapsbeheer, ecologie, inventariseren en monitoren van flora & fauna, groene wetgeving en watermanagement.

4 RESULTATEN BESCHERMDE SOORTEN

Dit hoofdstuk geeft een beschrijving van de mogelijk te verwachten en aanwezige beschermde soorten in het plangebied in relatie tot de groene wet- en regelgeving.

4.1 Planten

Het plangebied van de te slopen schuren is nagenoeg geheel verhard. Een deel betreft een uitloopen van kippen en kalkoenen. Aan de oostzijde van de te slopen schuren is een ruige, ruderaal vegetatie aanwezig met puinrestanten. Tevens is een kleine gazonweide met (fruit)bomen aanwezig. Op grond hiervan wordt het voorkomen van beschermde plantensoorten uitgesloten. Op grond van bestaande verspreidingsgegevens en terreinkenmerken kan de aanwezigheid van (strikt) beschermde plantensoorten in het plangebied worden uitgesloten.

4.2 Zoogdieren

4.2.1 Vleermuizen

Het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen in de te slopen gebouwen kan worden uitgesloten. In de opstallen zijn geen gaten of openingen vastgesteld die in potentie geschikt zijn als kolonie- en/of paarplaats van gebouwbewonende vleermuizen zoals de gewone dwergvleermuis of laatvlieger. Het ontbreekt verder aan bomen met holtes, rottingsspleten, loshangende schors en dergelijke, waarin vleermuizen zich kunnen ophouden.

Voor overwinteringsplaatsen is de bebouwing niet geschikt omdat de gebouwen te droog zijn en te veel aan temperatuurveranderingen onderhevig zijn. Tevens ontbreken goed geschikte invliegopeningen.

Gelet op het feit dat er in potentie geen verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen zijn in de bebouwing zijn de daaraan gekoppelde vliegroutes eveneens uit te sluiten. De bebouwing en opgaande beplanting zijn ook niet rechtlijnig in relatie tot overige bebouwing waardoor het niet aannemelijk is dat deze functioneert als vliegroute. Effecten op vliegroutes worden derhalve uitgesloten.

Door de eigenaren van Groote Woldweg 74 en 74A, zijn incidenteel vleermuizen waargenomen in de buurt van de woningen op het perceel. Mogelijk betreft dit gewone en/of ruige dwergvleermuis of laatvlieger. Er bestaat een mogelijkheid dat deze dieren hun verblijfplaats hebben in de woningen. Aangezien deze woningen niet gesloopt gaan worden, zijn er geen effecten te verwachten op de eventueel aanwezige vleermuizen in de woningen.

Het voorkomen van migratieroutes wordt uitgesloten omdat grootschalige landschapselementen zoals dijken en rivieren niet aansluiten op het plangebied van Grote Woldweg 74 te Oosterwolde.

Met de realisatie van de plannen zal het gebied van vorm veranderen. Mogelijk foerageren er sporadisch vleermuizen. Het plangebied is nu niet van waarde als essentieel foerageergebied en in de toekomst zal deze functie niet doen verminderen. Effecten op de foerageermogelijkheden van vleermuizen worden derhalve uitgesloten.

Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor vleermuizen niet noodzakelijk.

Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet. Het verjagen, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het verstoren of vernielen van vaste verblijfplaatsen (inclusief de functionele leefomgeving) is verboden vanuit de Flora- en faunawet. De functionaliteit van verblijfplaatsen van vleermuizen dienen te allen tijde gegarandeerd te blijven. Indien verbouwwerkzaamheden aan de nevenliggende boerderij(en) worden voorgenomen, is het noodzakelijk een aanvullend onderzoek te laten uitvoeren of de plannen dusdanig aan te passen dat op voorhand negatieve effecten kunnen worden voorkomen.

4.2.2 Overige zoogdieren

Het is mogelijk dat ter plaatse van het plangebied de huismuis leeft. Deze soort is niet beschermd. Verder bestaat er de mogelijkheid dat onder andere konijn, mol, bosmuis en huisspitsmuis voorkomen. Voor deze algemene soorten bestaat een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet. Het voorkomen van matig of zwaar beschermde soorten wordt, gelet op de aanwezige ecotopen en de ligging ten opzichte van bekende vindplaatsen, uitgesloten.

4.3 Vogels

Het voorkomen van algemene broedvogels in de schuren is mogelijk in de vorm van bijvoorbeeld merel, kool- en pimpelmees. Verder zou bijvoorbeeld houtduif kunnen broeden in de schuren. In verband met het voorkomen van deze algemene broedvogels wordt aangeraden om te werken buiten het broedseizoen of op een manier dat de vogels niet tot broeden komen (verwijderen nestkasten en/of afsluiten van invliegmogelijkheden voorafgaand aan het broedseizoen). Op deze manier kan worden voorkomen dat verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet worden overtreden. Gedurende het verkennend veldonderzoek zijn geen geschikte (potentiële) nestlocaties in de opstallen aangetroffen die eventueel van waarde zouden kunnen zijn voor gebouwbewonende vogels zoals huismus en gierzwaluw. Op grond hiervan wordt het voorkomen van vogels met jaarrond beschermde nesten in de te slopen gebouwen uitgesloten. Onder het dakoverstek van de boerderij zijn tijdens het veldbezoek in gebruik zijnde nesten van huiszwaluw aangetroffen. Deze boerderij blijft tijdens het slopen van de agrarische opstallen echter intact. Voorgesteld wordt om eventuele aanpassingen aan de boerderij buiten het broedseizoen uit te voeren.

4.4 Reptielen

Gezien de huidige inrichting van het plangebied en de ligging ten opzichte van bekende populaties, kan de aanwezigheid van reptielen worden uitgesloten.

4.5 Amfibieën

Ter plaatse van het plangebied met de te slopen agrarische opstallen zelf ontbreekt het aan geschikt oppervlaktewater. In de bredere omgeving zijn wel watervoerende sloten aanwezig. De dichtstbijzijnde locaties met zwaardere beschermde soorten liggen op kilometers afstand van het plangebied. Het plangebied is derhalve geen voortplantingsgebied en geen essentieel landhabitat van zwaardere beschermde amfibieën. Wel kunnen er eventueel licht beschermde soorten zoals gewone pad, bruine kikker en kleine watersalamander gebruik maken van het plangebied als landhabitat. Voor deze algemene soorten bestaat een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet.

4.6 Vissen

Door het ontbreken van geschikt oppervlaktewater wordt het voorkomen van vissen uitgesloten. Effecten op (beschermde) vissen worden uitgesloten.

4.7 Ongewervelden

Gezien de huidige aanwezige ecotopen kan de aanwezigheid van beschermde geleedpotigen en mollusken (o.a. brede geelgerande waterroofkever en zeggekorfslak) worden uitgesloten.

5 RESULTATEN BESCHERMDE GEBIEDEN

5.1 Algemeen

In de directe nabijheid van de Groote Woldweg 74 te Oosterwolde zijn geen beschermde gebieden gelegen. Op grotere afstand zijn wel gebieden aanwezig die beschermd worden via de Natuurbeschermingswet 1998 en/of behoren tot de Ecologische Hoofdstructuur. Zie hiervoor de onderstaande beschrijvingen in paragraaf 5.2 en 5.3.

5.2 Natuurbeschermingswet

Ten zuidoosten van het plangebied ligt het Natura 2000-gebied 'Veluwe' en ten noordwesten ligt het Natura 2000-gebied 'Randmeren' (zie figuur 5). De afstand tot het plangebied bedraagt voor beide beschermde gebieden circa 5 kilometer. Directe en indirecte effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden zijn uitgesloten.

Figuur 5. Ligging van het plangebied ten opzichte van de Natura 2000-gebieden 'Veluwe' en 'Randmeren'.

5.3 Ecologische Hoofdstructuur

Zoals weergegeven in figuur 6 is het plangebied Groote Woldweg 74 niet gelegen in de Ecologische Hoofdstructuur, maar is wel in de nabijheid daarvan gelegen (EHS Verweving). Door de ligging buiten dit gebied en de niet belastende activiteiten worden directe en indirecte gevolgen op de Ecologische Hoofdstructuur uitgesloten; in het plangebied worden uitsluitend een aantal agrarische opstallen gesloopt en wordt het terrein opnieuw ingericht ten behoeve van bewoning. Bij het toetsingskader van de EHS is geen sprake van externe werking. Ingrepen buiten de EHS hoeven niet te worden beoordeeld op hun effecten voor de wezenlijke kenmerken en waarden binnen de EHS. Er vindt geen ruimtebeslag op de EHS plaats. Er hoeft geen verdere EHS toetsing uitgevoerd te worden.

Figuur 6. Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) in de provincie Gelderland.

6 CONCLUSIES

Uit het onderzoek komt naar voren dat negatieve effecten op matig en zwaar beschermde planten- en diersoorten kunnen worden uitgesloten bij sloop van de agrarische opstallen. Er komen wel algemene licht beschermde soorten voor. Voor deze soorten bestaat echter een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet. Het voorkomen van deze algemene licht beschermde soorten heeft derhalve geen procedurele betekenis. Het voorkomen van overige beschermde soorten wordt verder uitgesloten.

Verder komen er algemene broedvogels voor. Voor deze algemene broedvogels geldt dat werkzaamheden moeten worden uitgevoerd buiten het broedseizoen of op een manier dat nesten en eieren niet worden geschaad.

De plannen zullen niet tot gevolg hebben dat er effecten gaan ontstaan op de Natura-2000 gebieden en de Ecologische Hoofdstructuur. Het plan is daarvoor van te geringe omvang en gelegen buiten de Natura- 2000 gebieden en de Ecologische Hoofdstructuur.

Planten

Geen nader onderzoek noodzakelijk. Geen ontheffing noodzakelijk.

Vogels

Ontheffing voor deze diergroep is niet mogelijk. Start de werkzaamheden buiten het broedseizoen (globaal tussen 15 maart en 15 juli; afhankelijk van soort en weersomstandigheden).

Zoogdieren

Geen nader onderzoek noodzakelijk. Geen ontheffing noodzakelijk.

Vleermuizen

Geen nader onderzoek noodzakelijk. Geen ontheffing noodzakelijk.

Amfibieën

Geen nader onderzoek noodzakelijk. Geen ontheffing noodzakelijk.

Reptielen

Geen nader onderzoek noodzakelijk. Geen ontheffing noodzakelijk.

Vissen

Geen nader onderzoek noodzakelijk. Geen ontheffing noodzakelijk.

Ongewervelden

Geen nader onderzoek noodzakelijk. Geen ontheffing noodzakelijk.

LITERATUUR

- Gedeputeerde Staten van Gelderland, 2006. Gebiedsplan Natuur en Landschap Gelderland.
- Janssen J.A.M. en J.H.J. Schaminée (2003) Europese Natuur in Nederland, Habitattypen. Utrecht: KNNV Uitgeverij
- Limpens, H. , K. Mostert en W. Bongers (1997) Atlas van de Nederlandse Vleermuizen Utrecht: KNNV Uitgeverij
- Ministerie van LNV, 2009. Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, nr. 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.
- Ministerie van LNV, 2005a. Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998. Ministerie van LNV, Den Haag.
- Ministerie van LNV & IPO (2007. Spelregels EHS. Ministerie van LNV/IPO, Den Haag.
- Steunpunt Natura 2000 (2010). Leidraad bepaling significantie. Nadere uitleg van het begrip 'significante gevolgen' uit de Natuurbeschermingswet. versie 27 mei 2010. RegieBureau Natura 2000, Utrecht.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, Vleermuisprotocol 2013, 27 maart 2013.
- Weeda, E. J., R. Westra, C. Westra en T. Westra (1985) Nederlandse Oecologische flora; wilde planten en hun relaties 1-5. Utrecht: KNNV
- Wynhoff, I., J. van der Made en C. van Swaay, (1992) Atlas van de Nederlandse dagvlinders. Utrecht: KNNV

Websites o.a.:

www.waarneming.nl
www.telmee.nl
www.anemoon.org
www.zoogdieratlas.nl
www.libellennet.nl
www.vlindernet.nl
www.ravon.nl

BIJLAGE 1 FLORA- EN FAUNAWET

Inleiding

Per 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. In deze wet, gepubliceerd op 14 juli 1998 in het Staatsblad 402, is de soortbescherming geregeld van in Nederland inheemse in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet sluit aan op de Europese natuurregelgeving (Natura 2000). De wet is in plaats gekomen voor de Jachtwet, de Vogelwet 1936, de soortenparagraaf uit de Natuurbeschermingswet, de Wet bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten en de soortbeschermingscomponent uit de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Deze Europese soortenbescherming heeft met de Flora- en faunawet dus een Nederlandse vertaling gekregen.

Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal staat hierbij de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Het gevolg is onder andere, dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Beschermde soorten

Via de Flora- en faunawet worden de volgende planten- en diersoorten beschermd:

- ruim 100 inheemse plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- alle soorten vogels die van nature op het grondgebied van de lidstaten van de EU in het wild voorkomen;
- alle zoogdieren die van nature in Nederland in het wild voorkomen, met uitzondering van bruine rat,
- zwarte rat en huismuis;
- alle amfibieën en reptielen die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- vissen, en schaal- en schelpdieren voor zover ze niet onder de Visserijwet vallen;
- bepaalde soorten insecten (bijvoorbeeld vlinders, libellen en mieren);

Als beschermde inheemse soort kunnen door middel van algemene maatregel van bestuur worden aangewezen. Het gaat om soorten die van nature in Nederland voorkomen en: die in hun voortbestaan bedreigd of gevaar lopen in hun voortbestaan bedreigd worden; mogelijk in hun voortbestaan bedreigd worden door overmatige benutting en die uit Nederland zijn verdwenen, maar waarvan de kans op terugkeer reëel is.

Verbodsbepalingen

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. Welke negatieve effecten dat precies zijn, kan niet in een lijst opgesomd worden. Dat is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Om die bescherming toch enigszins concreet te maken, zijn een aantal voor planten en dieren schadelijke handelingen als verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet opgenomen. De belangrijkste artikelen zijn:

- Artikel 8: het is verboden beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12: het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Ontheffing

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten, is een ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen (artikel 8 tot en met 18). In artikel 75 van de Flora- en faunawet wordt de mogelijkheid geboden om ontheffing aan te vragen op de verbodsbepalingen. De bevoegdheid om een ontheffing te verlenen in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet ligt bij de Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. Een aanvraag tot ontheffing kan worden ingediend bij Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.

Bij de ontheffingsverlening gelden, afhankelijk van de status van de soort, verschillende voorwaarden waaraan voldoen moet worden. Onderscheid wordt gemaakt in een lichte toets en een uitgebreide toets.

De **lichte toets** geldt voor algemene soorten en overige soorten (categorie 1 en 2; zie vrijstelling). De lichte toets houdt in dat de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding).

De **uitgebreide toets** geldt voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen, voor soorten van bijlage 1 AMvB artikel 75 en voor beschermde vogelsoorten (categorie 3; zie vrijstelling). De uitgebreide toets houdt in dat:

- de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding) en
- er geen alternatief is voor de activiteiten en
- er sprake is van groot maatschappelijk belang (zoals volksgezondheid, openbare veiligheid et cetera) en
- de werkzaamheden zodanig worden uitgevoerd dat er sprake is van zorgvuldig handelen.

Vrijstelling

In het *'Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen'*, ook wel AMvB artikel 75 genoemd, zijn (onder andere) een aantal wijzigingen rondom ontheffingen en vrijstellingen beschreven. In het kort houdt de wijziging in dat niet altijd meer een ontheffing noodzakelijk is. De vrijstellingsregeling bevat vrijstellingen voor activiteiten die vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw),
- bestendig gebruik en
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen. Hierbij is onderscheid gemaakt in drie categorieën, waarin soorten zijn ingedeeld op basis van zeldzaamheid en kwetsbaarheid.

Tabel 1 – Algemene soorten

Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als de werkzaamheden of activiteiten vallen onder de hierboven beschreven activiteiten, dan geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van Artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets. Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht.

Tabel 2 – Overige soorten

Deze soorten genieten een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven beschreven én indien gehandeld wordt volgens een, door de Staatssecretaris van EL&I, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets.

Tabel 3 – Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 AMvB artikel 75

Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Ook al is sprake van werkzaamheden zoals hierboven beschreven, dan hangt het van de precieze aard van de werkzaamheden af of een vrijstelling met gedragscode geldt, of een ontheffing noodzakelijk is. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt altijd dat voor deze soorten een ontheffing moet worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.

Vogels

Vogelsoorten zijn niet opgenomen in de hierboven genoemde categorieën. Voor verstoring van vogels en vogelnesten wordt geen ontheffing verleend voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en niet voor dwingende redenen van openbaar belang. Voor vogels geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn: bescherming van flora en fauna, veiligheid van het luchtverkeer, volksgezondheid of openbare veiligheid. Buiten het broedseizoen mogen de nestplaatsen, zonder ontheffing,

worden verstoord. Daarbij geldt geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De meeste vogels broeden tussen medio maart en medio juli. Van een (beperkt) aantal vogels is de nestplaats jaarrond beschermd. Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het gehele seizoen:

1. Nesten die binnen en buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
3. Nesten van vogels die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Nesten die niet het hele jaar door zijn beschermd in de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' worden de volgende soorten aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd. Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Mitigatie

Negatieve effecten en daarmee een ontheffingsaanvraag kunnen worden voorkomen door vooraf gaand aan het project mitigerende (= verzachtende) maatregelen op te stellen en uit te voeren. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort.

Kerkstraat 52
6996 AJ DREMP

tel. 06-11428182

geert.willink@lycos.com

De auteur is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van auteur; opdrachtgever vrijwaart auteur voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Geert Willink

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever op het voorblad aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en auteur, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.